

VIỆN KHOA HỌC GIÁO DỤC VIỆT NAM

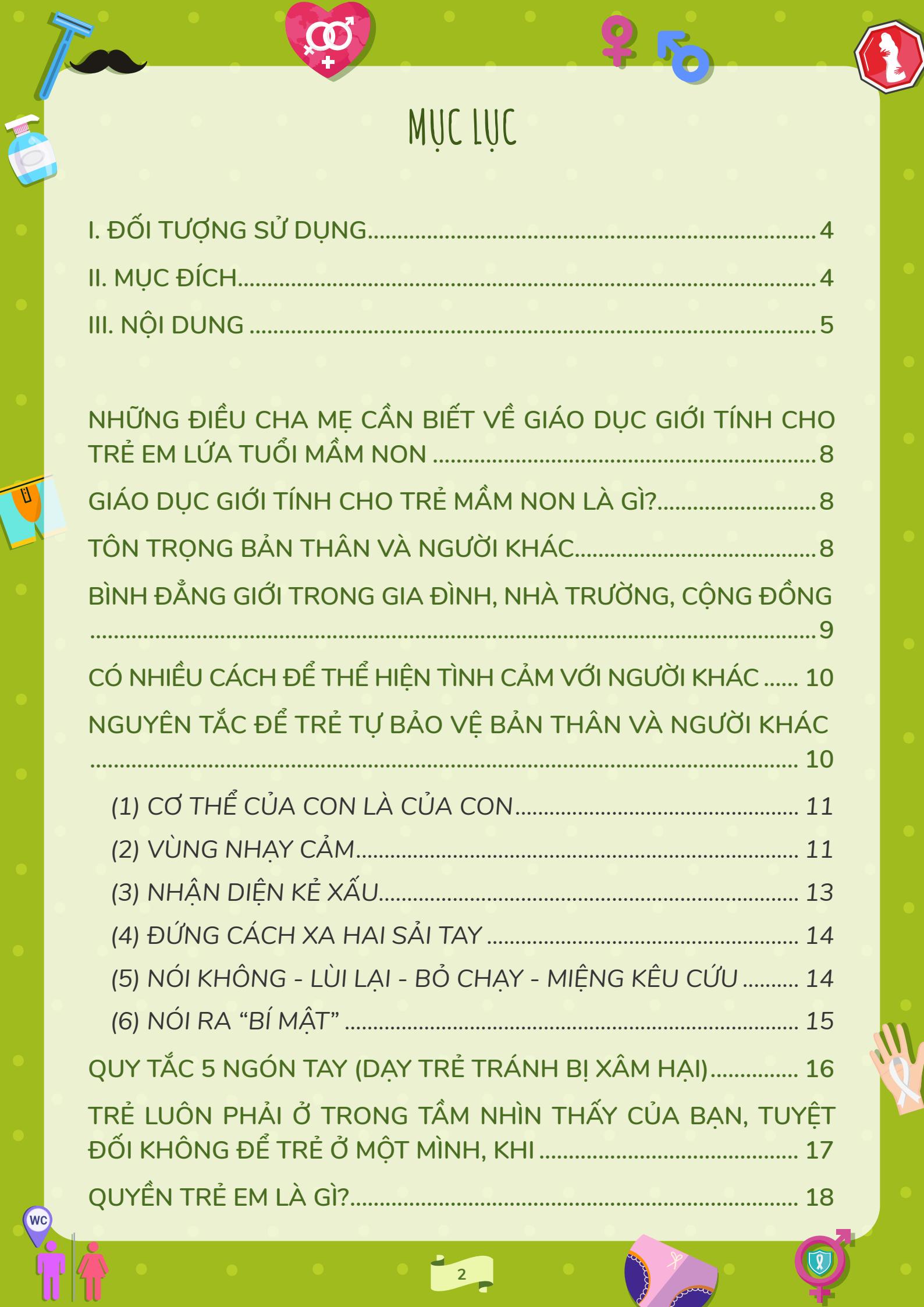
unicef
for every child

SỔ TAY GIÁO DỤC GIỚI TÍNH VÀ TÌNH DỤC TOÀN DIỆN

CHO CHA MẸ

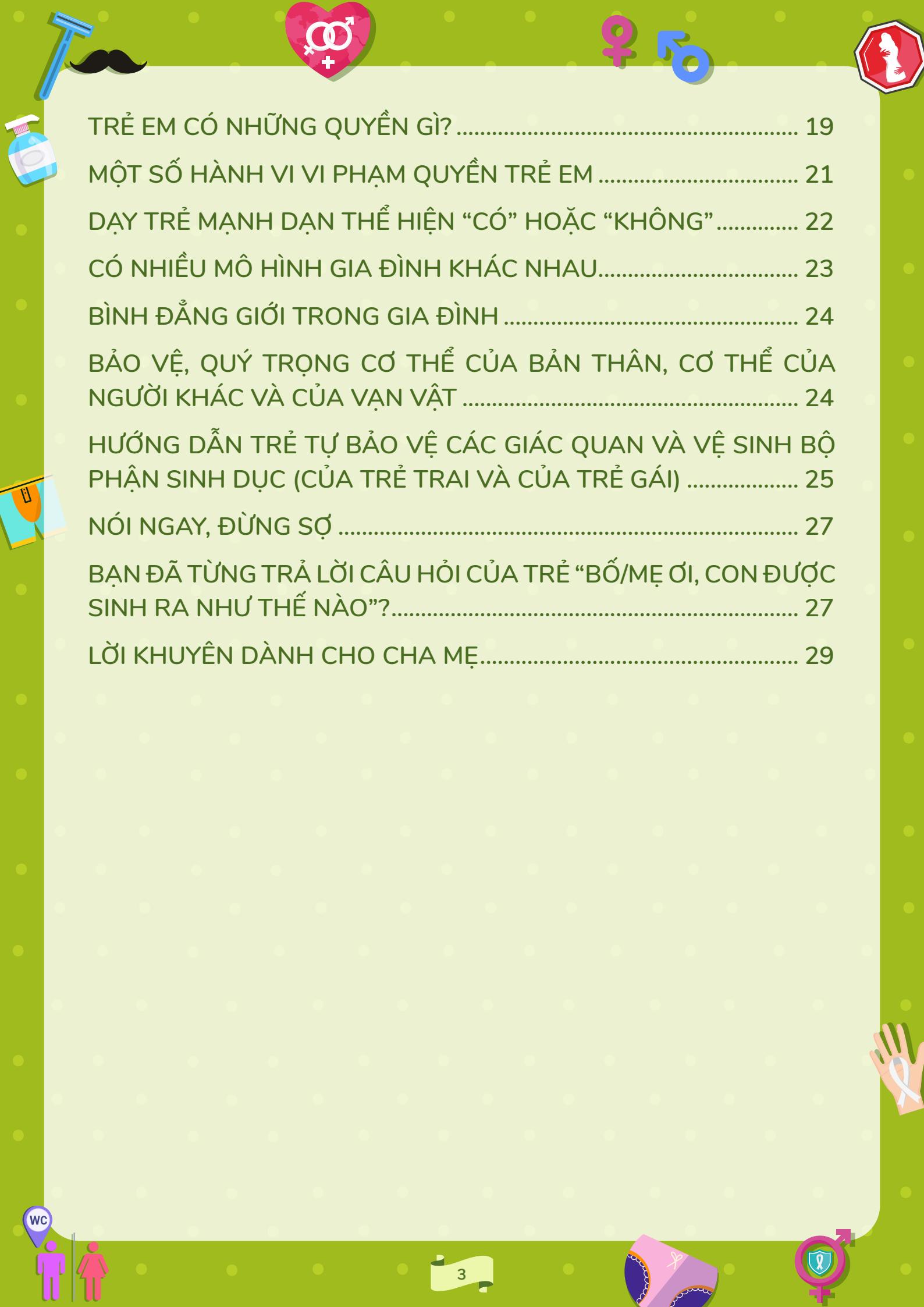
TRẺ MẦM NON

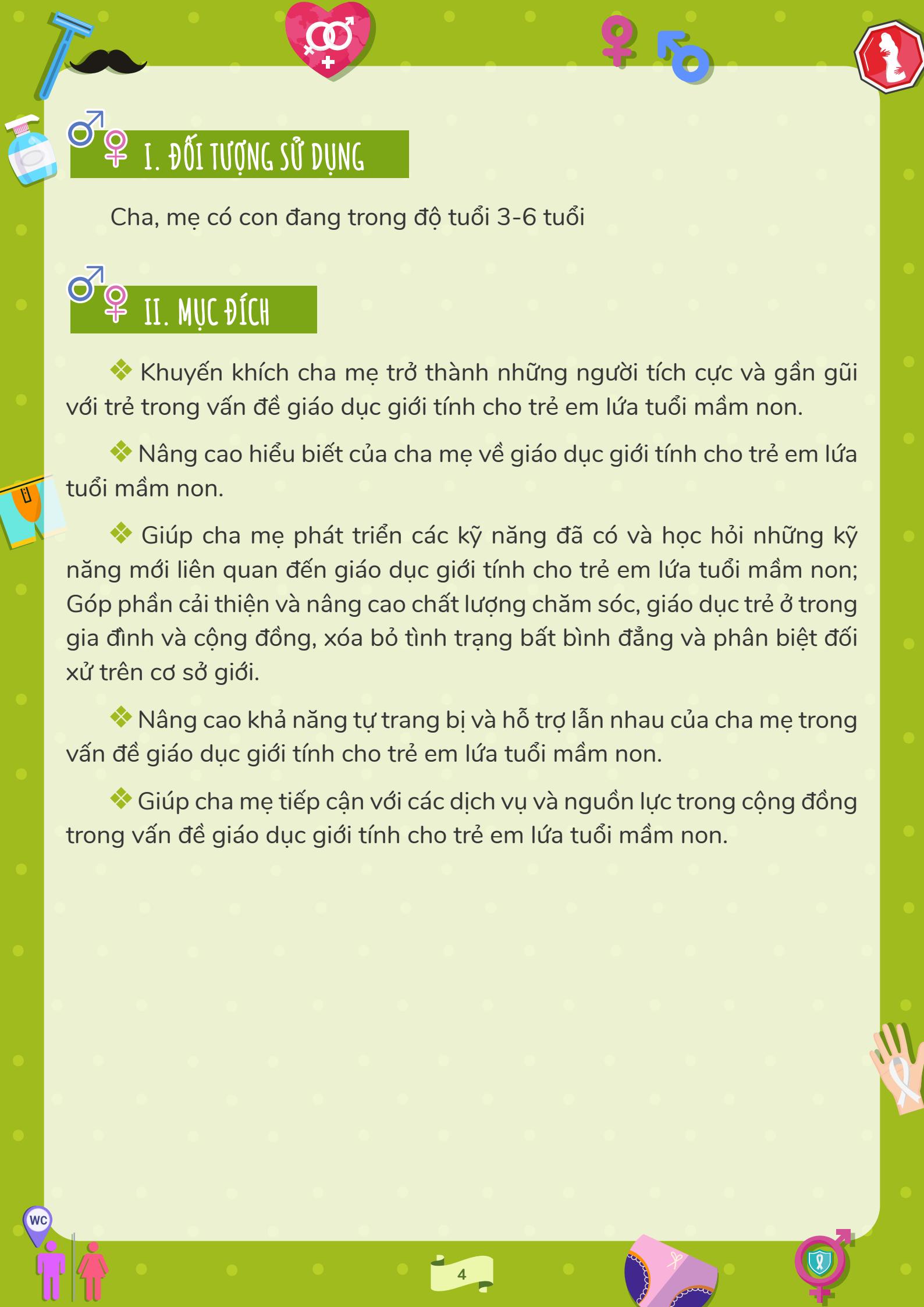
MỤC LỤC

I. ĐỐI TƯỢNG SỬ DỤNG.....	4
II. MỤC ĐÍCH.....	4
III. NỘI DUNG	5

NHỮNG ĐIỀU CHA MẸ CẦN BIẾT VỀ GIÁO DỤC GIỚI TÍNH CHO TRẺ EM LÚA TUỔI MẦM NON	8
GIÁO DỤC GIỚI TÍNH CHO TRẺ MẦM NON LÀ GÌ?.....	8
TÔN TRỌNG BẢN THÂN VÀ NGƯỜI KHÁC.....	8
BÌNH ĐẲNG GIỚI TRONG GIA ĐÌNH, NHÀ TRƯỞNG, CỘNG ĐỒNG	9
CÓ NHIỀU CÁCH ĐỂ THỂ HIỆN TÌNH CẢM VỚI NGƯỜI KHÁC	10
NGUYÊN TẮC ĐỂ TRẺ TỰ BẢO VỆ BẢN THÂN VÀ NGƯỜI KHÁC	10
(1) CƠ THỂ CỦA CON LÀ CỦA CON.....	11
(2) VÙNG NHẠY CẢM.....	11
(3) NHẬN DIỆN KẺ XẤU.....	13
(4) ĐÚNG CÁCH XA HAI SẢI TAY	14
(5) NÓI KHÔNG - LÙI LẠI - BỎ CHẠY - MIỆNG KÊU CỨU	14
(6) NÓI RA “BÍ MẬT”	15
QUY TẮC 5 NGÓN TAY (DẠY TRẺ TRÁNH BỊ XÂM HẠI).....	16
TRẺ LUÔN PHẢI Ở TRONG TẦM NHÌN THẤY CỦA BẠN, TUYỆT ĐỐI KHÔNG ĐỂ TRẺ Ở MỘT MÌNH, KHI	17
QUYỀN TRẺ EM LÀ GÌ?.....	18

TRẺ EM CÓ NHỮNG QUYỀN GÌ?	19
MỘT SỐ HÀNH VI VI PHẠM QUYỀN TRẺ EM	21
DẠY TRẺ MẠNH DẠN THỂ HIỆN “CÓ” HOẶC “KHÔNG”	22
CÓ NHIỀU MÔ HÌNH GIA ĐÌNH KHÁC NHAU	23
BÌNH ĐẲNG GIỚI TRONG GIA ĐÌNH	24
BẢO VỆ, QUÝ TRỌNG CƠ THỂ CỦA BẢN THÂN, CƠ THỂ CỦA NGƯỜI KHÁC VÀ CỦA VẬN VẬT	24
HƯỚNG DẪN TRẺ TỰ BẢO VỆ CÁC GIÁC QUAN VÀ VỆ SINH BỘ PHẬN SINH DỤC (CỦA TRẺ TRAI VÀ CỦA TRẺ GÁI)	25
NÓI NGAY, ĐÚNG SƠ	27
BẠN ĐÃ TỪNG TRẢ LỜI CÂU HỎI CỦA TRẺ “BỐ/MẸ ƠI, CON ĐƯỢC SINH RA NHƯ THẾ NÀO”?	27
LỜI KHUYÊN DÀNH CHO CHA MẸ	29

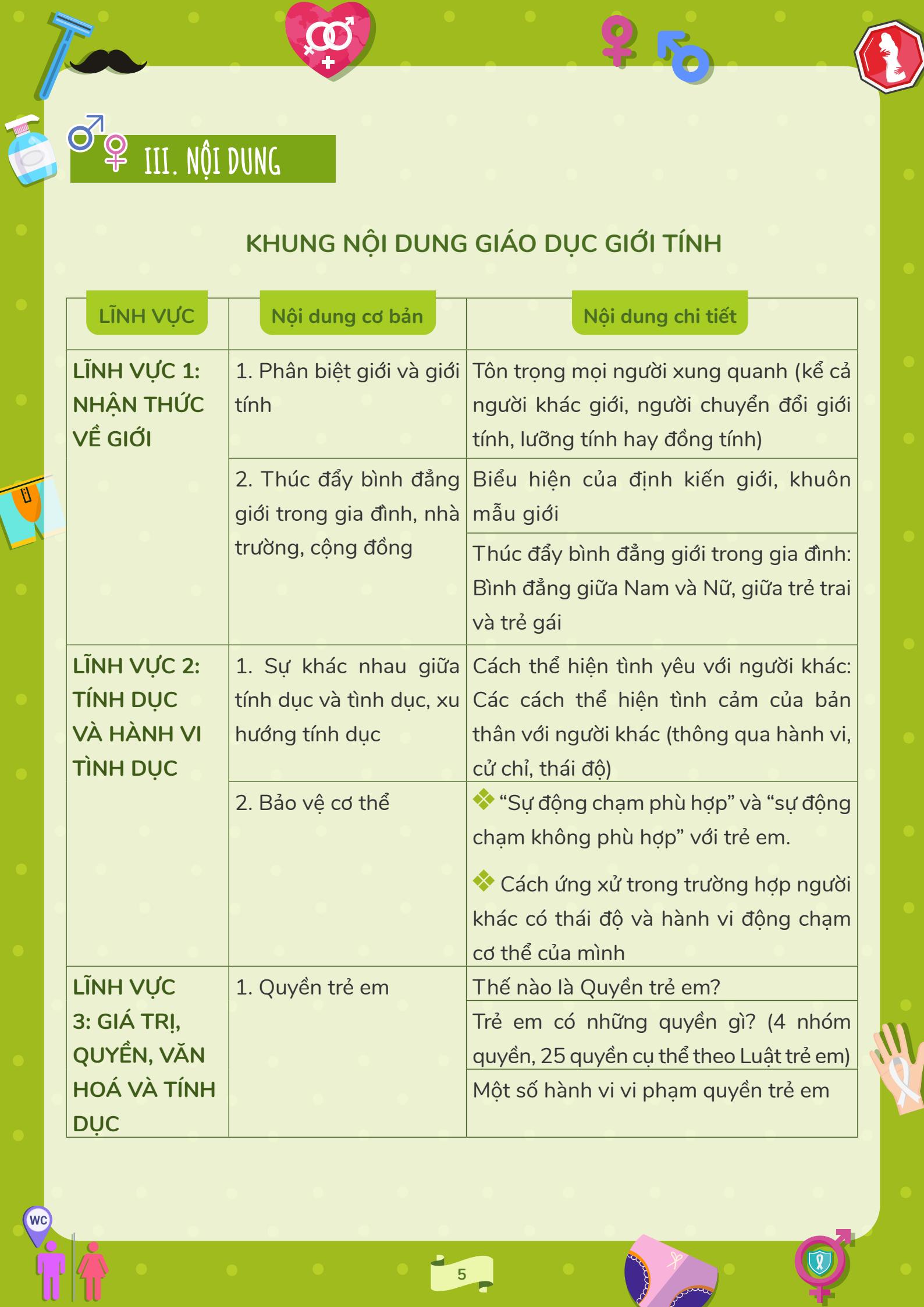

♂ ♀ I. ĐỐI TƯỢNG SỬ DỤNG

Cha, mẹ có con đang trong độ tuổi 3-6 tuổi

♂ ♀ II. MỤC ĐÍCH

- ❖ Khuyến khích cha mẹ trở thành những người tích cực và gần gũi với trẻ trong vấn đề giáo dục giới tính cho trẻ em lứa tuổi mầm non.
- ❖ Nâng cao hiểu biết của cha mẹ về giáo dục giới tính cho trẻ em lứa tuổi mầm non.
- ❖ Giúp cha mẹ phát triển các kỹ năng đã có và học hỏi những kỹ năng mới liên quan đến giáo dục giới tính cho trẻ em lứa tuổi mầm non; Góp phần cải thiện và nâng cao chất lượng chăm sóc, giáo dục trẻ ở trong gia đình và cộng đồng, xóa bỏ tình trạng bất bình đẳng và phân biệt đối xử trên cơ sở giới.
- ❖ Nâng cao khả năng tự trang bị và hỗ trợ lẫn nhau của cha mẹ trong vấn đề giáo dục giới tính cho trẻ em lứa tuổi mầm non.
- ❖ Giúp cha mẹ tiếp cận với các dịch vụ và nguồn lực trong cộng đồng trong vấn đề giáo dục giới tính cho trẻ em lứa tuổi mầm non.

III. NỘI DUNG

KHUNG NỘI DUNG GIÁO DỤC GIỚI TÍNH

LĨNH VỰC	Nội dung cơ bản	Nội dung chi tiết
LĨNH VỰC 1: NHẬN THỨC VỀ GIỚI	1. Phân biệt giới và giới tính	Tôn trọng mọi người xung quanh (kể cả người khác giới, người chuyển đổi giới tính, lưỡng tính hay đồng tính)
	2. Thúc đẩy bình đẳng giới trong gia đình, nhà trường, cộng đồng	Biểu hiện của định kiến giới, khuôn mẫu giới Thúc đẩy bình đẳng giới trong gia đình: Bình đẳng giữa Nam và Nữ, giữa trẻ trai và trẻ gái
LĨNH VỰC 2: TÍNH DỤC VÀ HÀNH VI TÌNH DỤC	1. Sự khác nhau giữa tính dục và tình dục, xu hướng tính dục	Cách thể hiện tình yêu với người khác: Các cách thể hiện tình cảm của bản thân với người khác (qua hành vi, cử chỉ, thái độ)
	2. Bảo vệ cơ thể	❖ “Sự động chạm phù hợp” và “sự động chạm không phù hợp” với trẻ em. ❖ Cách ứng xử trong trường hợp người khác có thái độ và hành vi động chạm cơ thể của mình
LĨNH VỰC 3: GIÁ TRỊ, QUYỀN, VĂN HOÁ VÀ TÍNH DỤC	1. Quyền trẻ em	Thế nào là Quyền trẻ em? Trẻ em có những quyền gì? (4 nhóm quyền, 25 quyền cụ thể theo Luật trẻ em)
		Một số hành vi vi phạm quyền trẻ em

LĨNH VỰC 4: KỸ NĂNG ĐẢM BẢO SỨC KHỎE VÀ HẠNH PHÚC	1. Quyền ra quyết định 2. Giao tiếp và lợi ích của giao tiếp	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Giao tiếp bằng ngôn ngữ và phi ngôn ngữ. ❖ Cách thể hiện “có” hoặc “không”
LĨNH VỰC 5: CÁC MỐI QUAN HỆ	1. Gia đình	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Một số mô hình gia đình ❖ Vai trò của các thành viên trong gia đình, quyền và nghĩa vụ của các thành viên trong gia đình, bình đẳng giới trong gia đình ❖ Bình đẳng giới trong gia đình
LĨNH VỰC 6: CƠ THỂ CON NGƯỜI VÀ SỰ PHÁT TRIỂN CƠ THỂ CON NGƯỜI	1. Nhận thức về hình ảnh cơ thể	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Tên gọi và chức năng của các giác quan, các bộ phận của cơ thể. ❖ Hướng dẫn trẻ tự bảo vệ các giác quan và vệ sinh bộ phận sinh dục (của trẻ trai và của trẻ gái)
	2. Cơ thể của mỗi người cần phải được tôn trọng kể cả người khuyết tật	Tự hào về cơ thể của mình: bảo vệ, quý trọng cơ thể của bản thân; tôn trọng cơ thể của người khác và của vạn vật xung quanh.
LĨNH VỰC 7: SỨC KHỎE TÌNH DỤC VÀ SINH SẢN	1. Quá trình mang thai 2. Sức khỏe và bệnh tật	<p>Tìm hiểu về quá trình mang thai tự nhiên của người mẹ</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Một số biểu hiện của bản thân khi bị ốm, mệt. ❖ Biểu hiện bất thường ở bộ phận sinh dục của bản thân. ❖ Những việc mà trẻ có thể làm để bảo vệ sức khỏe của bản thân.

LĨNH VỰC 8: BẠO LỰC VÀ CÁCH GIỮ AN TOÀN	1. Hiện tượng bắt nạt và bạo lực	Bắt nạt và bạo lực là hành vi sai trái nên không được bắt nạt hay bạo lực với bạn
	2. Quyền bất khả xâm phạm cơ thể	Cơ thể con người; cách thức bảo vệ cơ thể con người và tìm kiếm sự giúp đỡ của người khác khi cần
	3. Tìm kiếm sự giúp đỡ và hỗ trợ	Một số tình huống không an toàn và cách thức tìm kiếm sự giúp đỡ của mọi người xung quanh (thương tích, lạc, xâm hại, bắt cóc...)

NHỮNG ĐIỀU CHA MẸ CẦN BIẾT VỀ GIÁO DỤC GIỚI TÍNH CHO TRẺ EM LÚA TUỔI MẦM NON

Tất cả chúng ta đều muốn những điều tốt nhất cho con mình, nhưng làm cha mẹ không phải lúc nào cũng dễ dàng, nhất là trong vấn đề giáo dục giới tính cho trẻ em lứa tuổi mầm non.

GIÁO DỤC GIỚI TÍNH CHO TRẺ MẦM NON LÀ GÌ?

Là quá trình tác động có mục đích nhằm hướng tới trang bị cho trẻ các hiểu biết, kỹ năng, thái độ và giá trị cần thiết, phù hợp với lứa tuổi của trẻ để giúp trẻ nhận thức giới tính, sự phát triển của cơ thể người; biết về các quyền của trẻ em; vấn đề bạo lực và cách giữ an toàn; sức khỏe, lợi ích và giá trị con người của bản thân mình và của người khác, từ đó có hành vi ứng xử mang lại sự an toàn cho trẻ và thích ứng với cuộc sống.

TÔN TRỌNG BẢN THÂN VÀ NGƯỜI KHÁC

- ❖ Khi bạn sinh ra mỗi đứa trẻ, chúng đã là một cá nhân rất đặc biệt. Trẻ có thể là con trai, có thể là con gái. Dù là ai, chúng ta luôn yêu thương trẻ. Dạy trẻ yêu thương bản thân, tôn trọng người khác và tôn trọng sự sống của vạn vật xung quanh.
- ❖ Hãy làm cho trẻ hiểu rằng: Mỗi người đều có đặc điểm, sở thích khác nhau. Bản thân ai cũng đáng quý và cần được tôn trọng.

BÌNH ĐẲNG GIỚI TRONG GIA ĐÌNH, NHÀ TRƯỜNG, CỘNG ĐỒNG

Trẻ trai và trẻ gái cần được đối xử công bằng, bình đẳng trong gia đình, nhà trường và cộng đồng; được yêu thương, quan tâm và tạo cơ hội như nhau trong chăm sóc, nuôi dưỡng và các cơ hội học tập.

Ở Việt Nam, Quốc hội đã ban hành Luật Bình đẳng giới - Luật số 73/2006/QH11 từ năm 2006 (bạn có thể tìm hiểu kĩ hơn về Luật Bình đẳng giới theo đường link sau: (http://www.chinphu.vn/portal/page/portal/chinphu/hethongvanban?class_id=1&mode=detail&document_id=28975)

Trong gia đình của mình, bạn đã quan tâm đến bình đẳng giới chưa?

CÓ NHIỀU CÁCH ĐỂ THỂ HIỆN TÌNH CẢM VỚI NGƯỜI KHÁC:

Bạn hãy giải thích để trẻ hiểu, đồng thời hướng dẫn trẻ nhiều cách để thể hiện tình cảm của mình với người khác (bằng lời nói hoặc cử chỉ, hành động), miễn là con cảm thấy an toàn và thoải mái. Có thể là:

- ❖ Tặng quà
- ❖ 1 hành động giúp đỡ hoặc 1 cử chỉ thân thiện
- ❖ Nói lời cảm ơn và các câu nói thể hiện tình cảm, thái độ của mình
- ❖ Ôm - nếu con cảm thấy thích hành động đó
- ❖ Làm bất kỳ một việc gì đó như là một cách để thể hiện tình cảm của bản thân

Con của bạn còn có cách thể hiện nào khác không?

NGUYÊN TẮC ĐỂ TRẺ TỰ BẢO VỆ BẢN THÂN VÀ NGƯỜI KHÁC

- ❖ Bạn hãy trang bị cho con của mình một số kiến thức và kỹ năng liên quan đến tự bảo vệ bản thân và người khác, để trẻ có thể sống an toàn và hạnh phúc và tự tin khám phá thế giới.
- ❖ Giải thích và dần dần làm cho trẻ hiểu rằng: Tôn trọng người khác là quan trọng nhưng biết tự bảo vệ bản thân và đừng ngại ngùng khi tự bảo vệ bản thân là điều vô cùng cần thiết.

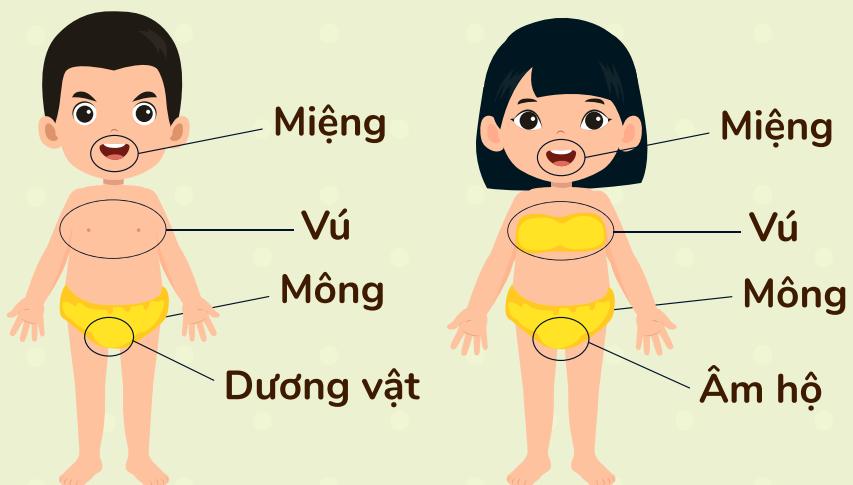

(1) CƠ THỂ CỦA CON LÀ CỦA CON

- ❖ Con là chủ cơ thể mình, có quyền cho phép ai được phép/không được phép chạm vào cơ thể của mình.
- ❖ Con không nên chạm vào ai hoặc ôm ai nếu họ không muốn/không đồng ý (và ngược lại).
- ❖ Đôi khi có những lý do khiến người lớn phải nhìn và chạm vào cơ thể của con (thậm chí là chạm vào vùng kín, chẳng hạn như bác sĩ để phục vụ mục đích khám chữa bệnh, người khác giúp con trong tình huống con cần sự giúp đỡ của họ...). Trong các tình huống đó, hầu hết là có mặt bố mẹ/người thân thiết và đồng ý cho họ làm việc đó.

(2) VÙNG NHẠY CẢM

Vùng nhạy cảm bao gồm 4 khu vực miệng, ngực, vùng giữa hai đùi và mông. Không ai được phép đụng chạm vào những vùng này của con, nếu ai cố ý đụng vào, đó là hành vi sai trái và con có quyền từ chối. Con cũng có quyền từ chối nếu ai đó bắt con đụng chạm vào vùng nhạy cảm của họ.

- ❖ Cần có phản ứng (tỏ thái độ không đồng tình và/hoặc có hành vi phản ứng lại) bằng cách hất tay ra, kêu cứu, la hét, chống trả, khi người khác có thái độ hoặc có hành vi đụng chạm vào bộ phận sinh dục và/hoặc bất kỳ vùng nào trên cơ thể của trẻ;

- ❖ Tìm kiếm sự giúp đỡ và hỗ trợ từ người khác khi cần.
- ❖ Đối với trẻ khuyết tật, tuỳ vào dạng khuyết tật, bạn kiên trì và áp dụng cách hướng dẫn riêng. Ví dụ với trẻ khiếm thính, bạn phải dùng ngôn ngữ bằng tay và thông qua tranh ảnh; đối với trẻ khiếm thị, bạn kết hợp lời nói và cho con sờ vào những vật cụ thể (trên búp bê chẳng hạn) để con có thể hình dung được những gì bạn nói...

Bố ơi chỗ nào trên cơ thể con là vùng mà không được phép chạm vào ạ?

Đó là những chỗ được che lại bằng đồ lót, con ạ. Còn được gọi là “vùng riêng tư hoặc vùng kín” con nhé!

Con có cần luôn phải che “vùng riêng tư/vùng kín” không ạ?

Ô tất nhiên là có rồi con ạ. Vùng kín luôn cần được che kín ở mọi nơi, với mọi người.

Nếu có bất kì ai chạm vào vùng này (trừ các bác sĩ khám bệnh hoặc ai đó cần chạm vào người con để bảo vệ con, thường là lúc đó sẽ có bố mẹ hoặc người thân ở bên cạnh) thì con đừng sợ. Hãy “bật mí” bí mật đó cho bố mẹ, cô giáo hoặc người thân nào mà con thấy tin tưởng nhé.

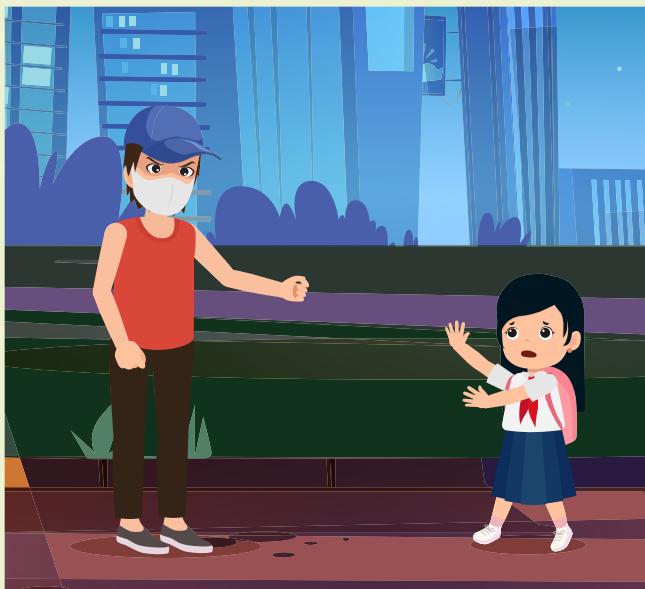

Người xấu là người có hành vi sai trái với con. Người xấu có thể ăn mặc lịch sự hoặc là người quen chứ không hẳn là người xa lạ, người có gương mặt hung dữ hay vẻ ngoài xấu xí. Nếu con đang chơi rất vui vẻ, khỏe mạnh mà tự nhiên họ chủ động lại gần và cho con một số thứ mà trẻ con thích (Kẹo mút, bim bim, đồ chơi...) rồi tha thiết muốn con làm điều gì đó theo ý của họ thì rất có thể đó là kẻ xấu, muộn dụ dỗ, bắt cóc con hoặc có ý đồ không tốt. Con cần lập tức tránh xa và chạy ngay đến chỗ có đồng người. Sau đó, kể lại với bố mẹ/ người lớn.

(4) ĐỨNG CÁCH XA 2 SẢI TAY

Tránh xa người lạ mặt:
Nếu người lạ chủ động bắt
chuyện với con, hãy đứng
cách xa 2 sải tay và nói “Xin
lỗi, ba/bố mẹ không cho cháu
nói chuyện với người lạ!”

(5) NÓI KHÔNG - LÙI LẠI - BỎ CHẠY - MIỆNG KÊU CỨU:

Dạy con bạn hãy nhớ luôn đứng cách người lạ khoảng 2 sải tay và
biết nói “KHÔNG” một cách kiên quyết, nhìn thẳng vào mặt người đó và
hét to lên để từ chối, nếu ai đó đụng chạm vào cơ thể con mà khiến con
cảm thấy lo lắng, sợ hãi hay đau đớn.

LÙI LẠI: Nếu con gặp tình huống mà
khiến con cảm thấy lo lắng hay sợ hãi,
con nên tránh xa, lùi lại và **ĐI KHỎI** nơi
đó càng nhanh càng tốt.

BỎ CHẠY nếu nhận thấy người lạ
tiến đến sát gần con, gây cho con cảm
giác không thoải mái về thể chất và tinh
thần (sờ/chạm vào người con, có lời nói,
cử chỉ, thái độ khiến con có cảm giác
không thoải mái, sợ hoặc bất an); đồng
thời miệng con có thể **KÊU/HÉT TO** để
tìm kiếm sự giúp đỡ.

Cứu cháu với

(6) NÓI RA "BÍ MẬT"

Khuyến khích con bạn không sợ hãi hay lo lắng khi có bất kỳ ai đe dọa hoặc có hành vi sai trái với con. Trong trường hợp có kẻ xấu đe dọa bắt con phải giữ bí mật thì con hãy nói ngay bí mật đó cho cha mẹ và người thân biết.

Giải thích để con hiểu:

- ❖ Bí mật tốt: là những thứ khiến con vui vẻ, yên tâm, dễ chịu.
- ❖ Bí mật xấu: là những điều khiến con buồn bã hoặc lo lắng, có thể sợ hãi.

Nếu con có những bí mật xấu khiến con lo lắng buồn bã, hãy dũng cảm kể ra với người lớn con tin tưởng để được giúp đỡ.

Nói về những bí mật tốt và xấu là cách giúp con được bảo vệ và được an toàn.

KẾ LẠI: Nếu con cảm thấy sợ hãi, không thoải mái hay khó chịu về một tình huống nào đó, con hãy **KẾ LẠI** với bố, mẹ hoặc một người lớn mà con tin tưởng về những cảm giác đó của mình cho tới khi được giúp đỡ. Mọi người luôn lắng nghe con. Con được khuyến khích để nói với cô giáo,

bố mẹ điều gì khiến con cảm thấy tồi tệ hoặc cảm thấy buồn cười, hoặc cái làm con thấy khó chịu, xấu hổ... Tất cả những gì con nói, đều đáng được nghe, không có gì là vô nghĩa cả. Trong trường hợp con kể với một người lớn mà con tin cậy nhưng họ không tin hoặc không giúp đỡ con, con hãy kể với một người lớn đáng tin cậy khác cho đến khi có người tin vào câu chuyện của con và giúp đỡ con.

QUY TẮC 5 NGÓN TAY (DẠY TRẺ TRÁNH BỊ XÂM HẠI)

Trẻ em rất dễ trở thành đối tượng bị xâm hại. Bạn hãy vận dụng hình ảnh bàn tay với 5 ngón để trò chuyện với trẻ về cách để tránh bị lạm dụng

Đối với trẻ khuyết tật, tùy vào dạng khuyết tật, bạn kiên trì và áp dụng cách hướng dẫn riêng, phù hợp với trẻ: kết hợp giữa lời hướng dẫn với sử dụng tranh ảnh, video, cho trẻ sờ, chạm vào...

TRẺ LUÔN PHẢI Ở TRONG TẦM NHÌN THẤY CỦA BẠN, TUYỆT ĐỐI KHÔNG ĐỂ TRẺ Ở MỘT MÌNH, KHI:

- ❖ Chơi ở nơi vắng người qua lại, khuất, tối.
- ❖ Chơi với người khác (đặc biệt là người khác giới).
- ❖ Đi thang máy, thang bộ, tham gia giao thông.
- ❖ Đến những nơi lạ, đông người, các điểm công cộng (chợ, siêu thị, khu vui chơi, công viên...). Thậm chí cả các nơi quen thuộc thì bạn vẫn cần “để mắt” đến trẻ.
- ❖ Xem TV/điện thoại thông minh hoặc các phương tiện công nghệ thông minh khác có kết nối Internet.
- ❖ Nếu có điều kiện, có thể trang bị thiết bị định vị để hỗ trợ thêm cho bạn trong việc biết con mình đang ở đâu.

ĐƯỜNG DÂY NÓNG: Hãy dán lên tường ở vị trí dễ quan sát đồng thời dạy con bạn ghi nhớ số điện thoại của người thân và số điện thoại đường dây nóng.

Hãy gọi đến bất cứ giờ nào, nếu bạn và con bạn muốn được giúp đỡ:

113

Công an (khi gặp
nguy hiểm do bị
tấn công)

114

Cứu hỏa (khi bị
cháy, nổ)

115

Cấp cứu (khi bị
thương, ốm, bệnh)

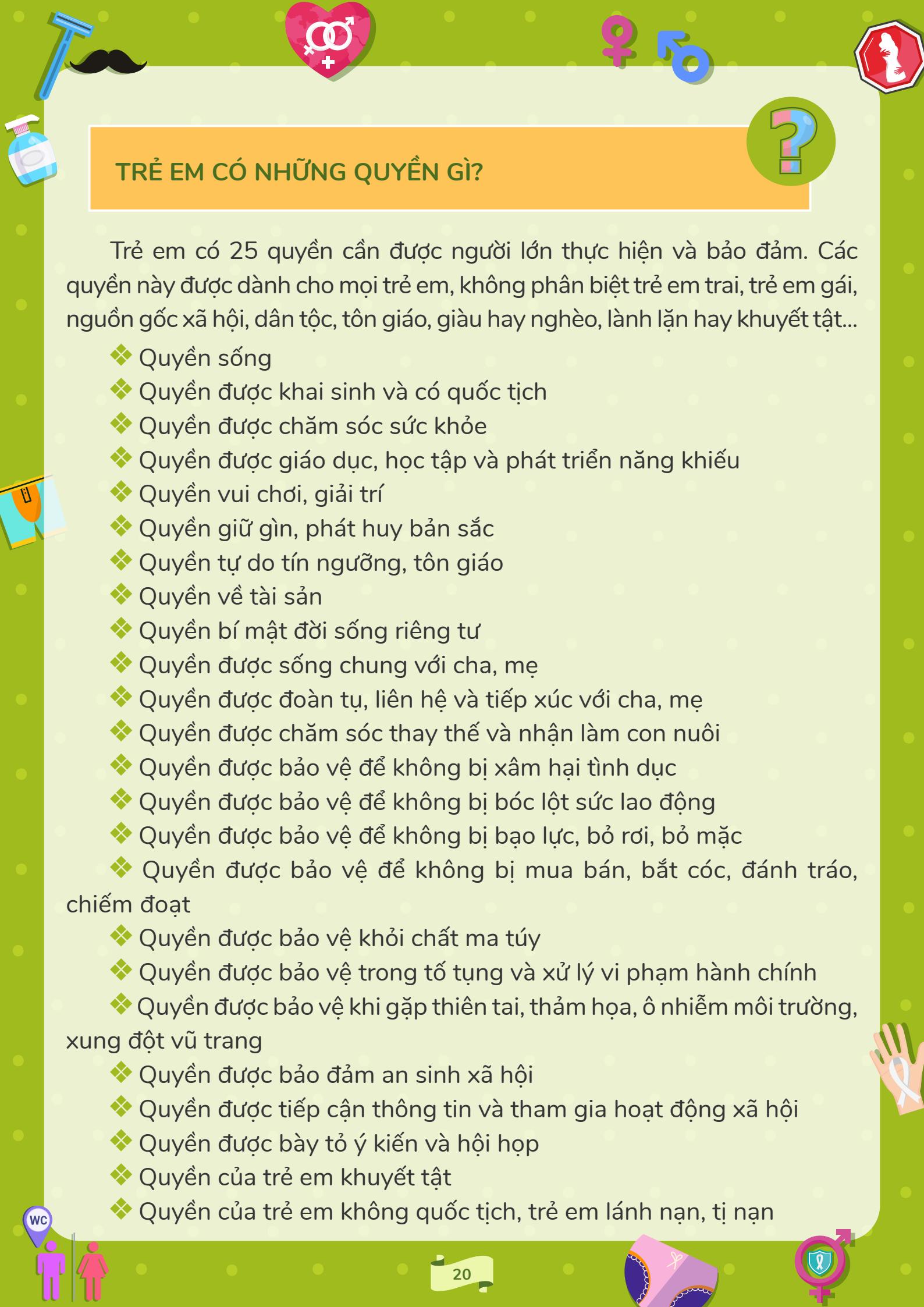

111

Tổng đài Quốc gia
Bảo vệ trẻ em

TRẺ EM CÓ NHỮNG QUYỀN GÌ?

Trẻ em có 25 quyền cần được người lớn thực hiện và bảo đảm. Các quyền này được dành cho mọi trẻ em, không phân biệt trẻ em trai, trẻ em gái, nguồn gốc xã hội, dân tộc, tôn giáo, giàu hay nghèo, lành lặn hay khuyết tật...

- ❖ Quyền sống
- ❖ Quyền được khai sinh và có quốc tịch
- ❖ Quyền được chăm sóc sức khỏe
- ❖ Quyền được giáo dục, học tập và phát triển năng khiếu
- ❖ Quyền vui chơi, giải trí
- ❖ Quyền giữ gìn, phát huy bản sắc
- ❖ Quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo
- ❖ Quyền về tài sản
- ❖ Quyền bí mật đời sống riêng tư
- ❖ Quyền được sống chung với cha, mẹ
- ❖ Quyền được đoàn tụ, liên hệ và tiếp xúc với cha, mẹ
- ❖ Quyền được chăm sóc thay thế và nhận làm con nuôi
- ❖ Quyền được bảo vệ để không bị xâm hại tình dục
- ❖ Quyền được bảo vệ để không bị bóc lột sức lao động
- ❖ Quyền được bảo vệ để không bị bạo lực, bỏ rơi, bỏ mặc
- ❖ Quyền được bảo vệ để không bị mua bán, bắt cóc, đánh tráo, chiếm đoạt
- ❖ Quyền được bảo vệ khỏi chất ma túy
- ❖ Quyền được bảo vệ trong tố tụng và xử lý vi phạm hành chính
- ❖ Quyền được bảo vệ khi gặp thiên tai, thảm họa, ô nhiễm môi trường, xung đột vũ trang
- ❖ Quyền được bảo đảm an sinh xã hội
- ❖ Quyền được tiếp cận thông tin và tham gia hoạt động xã hội
- ❖ Quyền được bày tỏ ý kiến và hội họp
- ❖ Quyền của trẻ em khuyết tật
- ❖ Quyền của trẻ em không quốc tịch, trẻ em lánh nạn, tị nạn

MỘT SỐ HÀNH VI VI PHẠM QUYỀN TRẺ EM

Tất cả những hành vi vi phạm 25 quyền của trẻ em đều bị coi là vi phạm Luật Trẻ em. Một số hành vi thường gặp có thể xảy ra ở trong gia đình, cộng đồng hoặc ở bất kỳ đâu, là:

Xao nhãng, bỏ bê, bỏ mặc trẻ; phân biệt đối xử giữa trẻ trai và trẻ gái

Đánh đập, gây tổn thương về thể xác cho trẻ

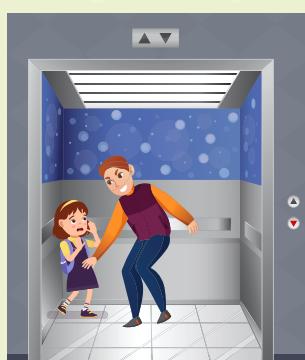
Bắt cóc, mua bán, đánh tráo, chiếm đoạt trẻ

Sử dụng hình ảnh, thông tin cá nhân của trẻ một cách tuỳ tiện

Không cho trẻ được đi học, được vui chơi giải trí

Lạm dụng, xâm hại trẻ

Bắt trẻ làm việc quá sức, mang tính bóc lột sức lao động

Bạn còn biết những hành vi nào khác vi phạm Quyền trẻ em?

❖ Hãy dạy trẻ cách thể hiện “CÓ” (đồng ý) và “KHÔNG” (từ chối) một cách phù hợp và dứt khoát. Đây là cách để giúp trẻ trở nên thành người mạnh mẽ, độc lập và có quan điểm chứ không phải luôn đồng ý với bất cứ điều gì.

❖ Dạy trẻ hòa đồng với bạn bè là điều quan trọng. Nhưng không vì thế mà nói “CÓ” với mọi thứ. Bạn hãy giải thích và dạy trẻ rằng: trở thành một người trung thực, có trách nhiệm, tôn trọng người khác quan trọng hơn nhiều so với việc làm mọi điều theo đám đông để được chấp nhận.

CÓ NHIỀU MÔ HÌNH GIA ĐÌNH KHÁC NHAU:

Gia đình hạt nhân

Gia đình truyền thống

Gia đình mẹ/bố đơn thân

Gia đình có nhiều thế hệ
cùng chung sống

BÌNH ĐẲNG GIỚI TRONG GIA ĐÌNH:

- ❖ Mỗi thành viên trong gia đình đều có quyền, nghĩa vụ và sự bình đẳng với nhau để cùng xây dựng gia đình hạnh phúc.
- ❖ Cha mẹ cần đối xử bình đẳng, yêu thương và tôn trọng con gái cũng như con trai. Chăm sóc, nuôi dưỡng và tạo cơ hội học hành như nhau với cả con gái và con trai, con khuyết tật (nếu có). Không phân biệt, đối xử trong hành vi, thái độ đối với tất cả các con của mình.
- ❖ Bản thân bố/mẹ và những người lớn khác giới tính cũng cần thể hiện vấn đề bình đẳng giới trong ứng xử với nhau trong sinh hoạt ở gia đình. Không định kiến rằng: bố/ phái nam chỉ làm những việc này (xem tivi, đọc sách báo, không làm việc nội trợ...). Mẹ/phái nữ luôn làm những việc kia (nấu ăn, dọn dẹp, chăm sóc con cái...)

BẢO VỆ, QUÝ TRỌNG CƠ THỂ CỦA BẢN THÂN, CƠ THỂ CỦA NGƯỜI KHÁC VÀ CỦA VẬN VẬT

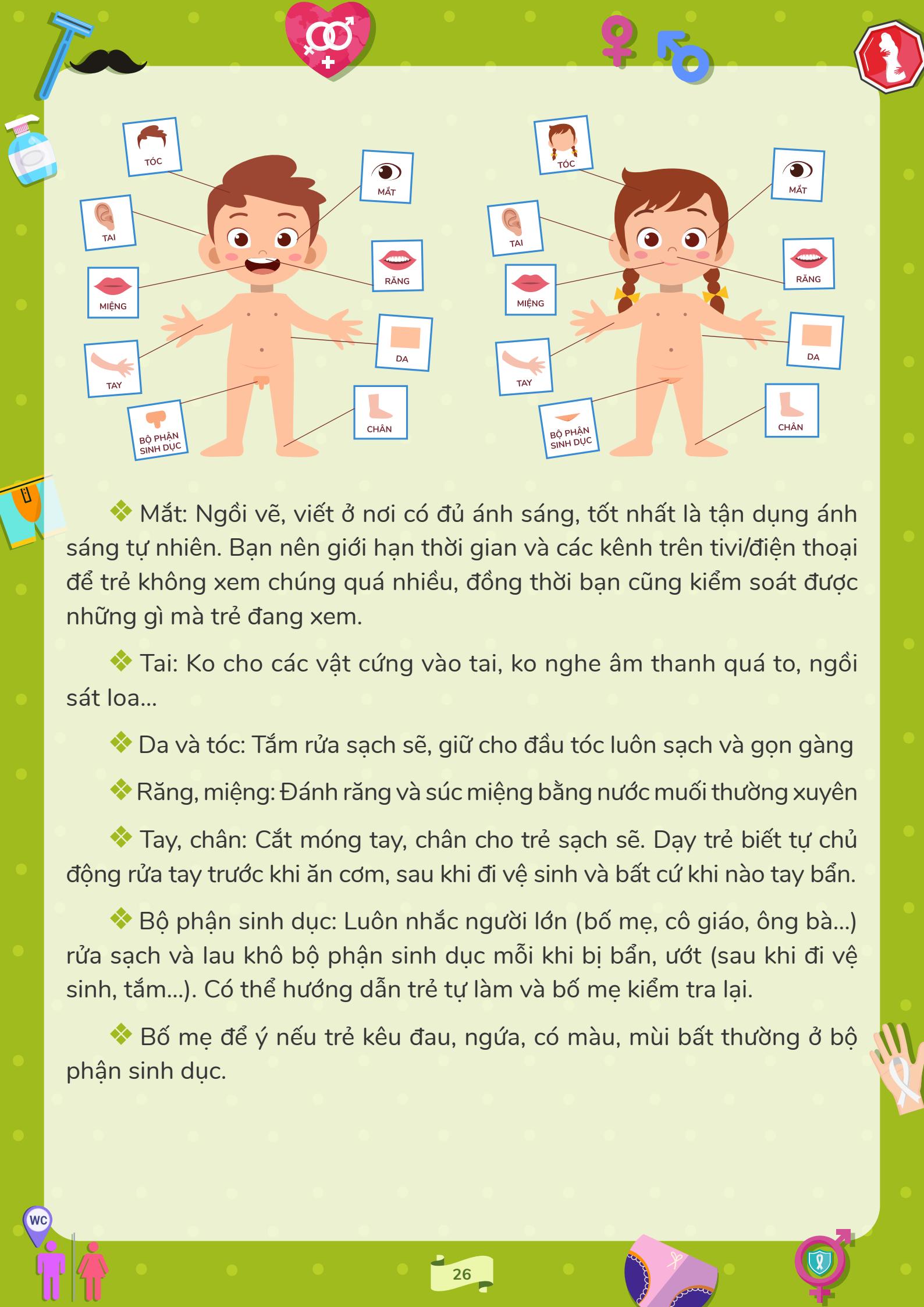
Bạn hãy chỉ cho trẻ thấy:

Hầu hết các trẻ trai đều có:

- ❖ Tóc ngắn
- ❖ Bộ phận sinh dục nhìn giống như trái ớt
- ❖ Thích những đồ chơi/hoạt động mạnh mẽ

- ❖ Mắt: Ngồi vẽ, viết ở nơi có đủ ánh sáng, tốt nhất là tận dụng ánh sáng tự nhiên. Bạn nên giới hạn thời gian và các kênh trên tivi/điện thoại để trẻ không xem chúng quá nhiều, đồng thời bạn cũng kiểm soát được những gì mà trẻ đang xem.
- ❖ Tai: Ko cho các vật cứng vào tai, ko nghe âm thanh quá to, ngồi sát loa...
- ❖ Da và tóc: Tắm rửa sạch sẽ, giữ cho đầu tóc luôn sạch và gọn gàng
- ❖ Răng, miệng: Đánh răng và súc miệng bằng nước muối thường xuyên
- ❖ Tay, chân: Cắt móng tay, chân cho trẻ sạch sẽ. Dạy trẻ biết tự chủ động rửa tay trước khi ăn cơm, sau khi đi vệ sinh và bất cứ khi nào tay bẩn.
- ❖ Bộ phận sinh dục: Luôn nhắc người lớn (bố mẹ, cô giáo, ông bà...) rửa sạch và lau khô bộ phận sinh dục mỗi khi bị bẩn, ướt (sau khi đi vệ sinh, tắm...). Có thể hướng dẫn trẻ tự làm và bố mẹ kiểm tra lại.
- ❖ Bố mẹ để ý nếu trẻ kêu đau, ngứa, có màu, mùi bất thường ở bộ phận sinh dục.

Bạn cần dạy trẻ không ngần ngại nói ngay với bố mẹ, cô giáo hoặc người lớn mà trẻ tin tưởng khi có bất cứ sự khác lạ trên cơ thể hoặc cảm giác khó chịu:

- ❖ Thấy mệt, khó chịu ở bất cứ bộ phận nào trên cơ thể.
- ❖ Cảm thấy không muốn ăn, buồn nôn, đau hoặc khác lạ so với những ngày bình thường.
- ❖ Thấy nóng, lạnh, khó chịu.
- ❖ Thấy đau, ngứa ở trên da.
- ❖ Thấy đau, ngứa, có màu lạ, mùi hôi... ở bộ phận sinh dục.
- ❖ Bị ai đó sờ, chạm, gây ra bất cứ sự đụng chạm nào vào bộ phận sinh dục và khu vực nhạy cảm (miệng, ngực, vùng giữa hai đùi và mông mặc đồ lót).

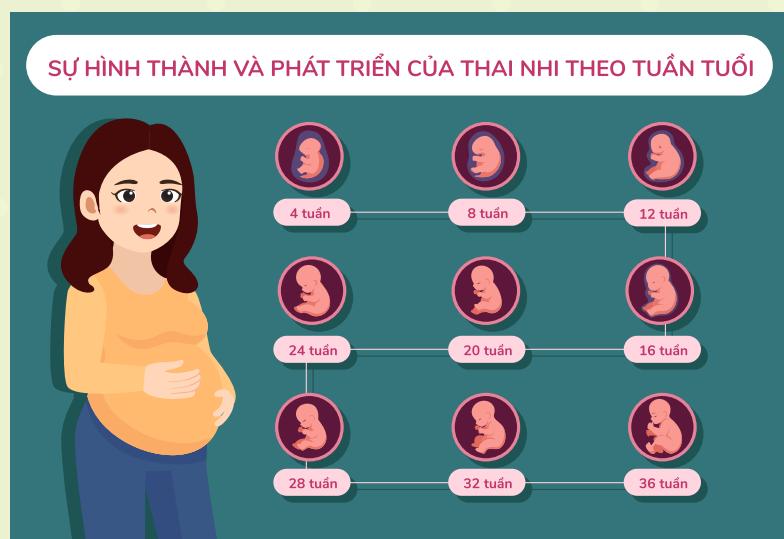
BẠN ĐÃ TỪNG TRẢ LỜI CÂU HỎI CỦA TRẺ “BỐ/ MẸ ƠI, CON ĐƯỢC SINH RA NHƯ THẾ NÀO?”

- ❖ Bất cứ đứa trẻ nào cũng luôn tò mò về sự ra đời của mình (Vì sao lại có con? Con được sinh ra như thế nào? Vì sao con lại là con gái? Vì sao con lại là con trai?...).
- ❖ Bạn hãy đừng nói “cho xong chuyện” và đừng ngần ngại để nói chuyện với trẻ về việc này. Trở thành một người bạn và nói về chuyện đó một cách thật dễ hiểu với trẻ, đó là cách giúp con bạn được thoả mãn trí tò mò.

❖ Bạn có thể cho con xem một số clip ngộ nghĩnh và dễ hiểu đối với trẻ em, về quá trình hình thành em bé:

- <https://www.youtube.com/watch?v=8DkCxeW0bE4>
- <https://www.youtube.com/watch?v=ldeOsdCVa6I>

Nếu trẻ hào hứng, hãy chia sẻ về cách một số loài động vật tạo ra con của chúng.

LỜI KHUYÊN DÀNH CHO CHA MẸ

(Về giáo dục giới tính cho trẻ em lứa tuổi mầm non)

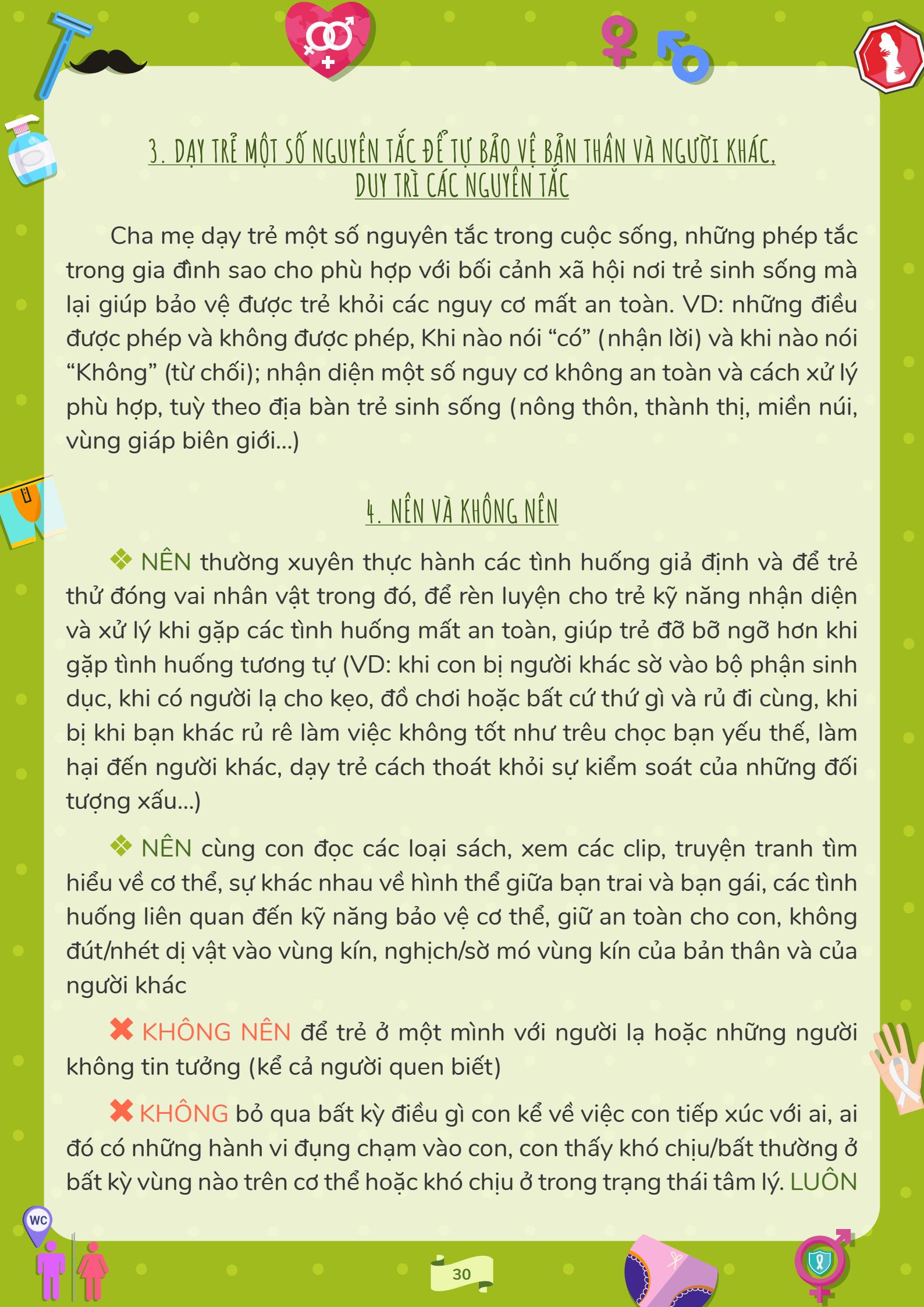
1. CHA VÀ MẸ TRỞ THÀNH “BẠN” CỦA TRẺ:

- ❖ Trở thành một “người bạn” của trẻ không phải là điều dễ dàng, nhất là trong vấn đề giáo dục giới tính cho trẻ. Nhưng bạn đừng nóng vội, hãy thể hiện rằng bạn là người mà trẻ có thể tin cậy, đừng quát tháo, dọa nạt và nói với giọng điệu “lên lớp” với trẻ. Thay vì đó, hãy thể hiện sự gần gũi, lắng nghe, đồng cảm và thấu hiểu trẻ.
- ❖ Khi cha mẹ quan tâm, nhẹ nhàng hỏi han và chia sẻ như là những “người bạn” của trẻ, trẻ có xu hướng sẽ cảm thấy an toàn, tin cậy và sẵn lòng hỏi những điều mà chúng quan tâm hoặc kể/nói ra những điều khiến chúng lo lắng và sợ hãi.
- ❖ Khuyến khích trẻ “Nếu con chưa biết hoặc không hiểu điều gì, hãy hỏi bố/mẹ. Đừng sợ. Đó là điều hết sức bình thường. Nó tốt hơn nhiều so với việc cứ giả vờ mình đã hiểu mọi thứ”.

2. LUÔN LÀ TẤM GƯƠNG TỐT CHO TRẺ VỀ HÀNH VI ỨNG XỬ ĐỐI VỚI VẤN ĐỀ GIỚI TÍNH

VÀ GIÁO DỤC GIỚI TÍNH NGAY Ở TRONG GIA ĐÌNH VÀ CỘNG ĐỒNG

Trẻ em “học” bằng cách bắt chước những gì chúng nhìn thấy, nghe thấy, cảm thấy. Vì vậy, những lời nói, việc làm, thái độ đúng mực và cách ứng xử phù hợp của cha mẹ ngay ở trong gia đình về vấn đề giới, giới tính và giáo dục giới tính là cách nêu gương và giáo dục giới tính tốt nhất cho trẻ.

3. DẠY TRẺ MỘT SỐ NGUYÊN TẮC ĐỂ TỰ BẢO VỆ BẢN THÂN VÀ NGƯỜI KHÁC, DUY TRÌ CÁC NGUYÊN TẮC

Cha mẹ dạy trẻ một số nguyên tắc trong cuộc sống, những phép tắc trong gia đình sao cho phù hợp với bối cảnh xã hội nơi trẻ sinh sống mà lại giúp bảo vệ được trẻ khỏi các nguy cơ mất an toàn. VD: những điều được phép và không được phép, Khi nào nói “có” (nhận lời) và khi nào nói “Không” (từ chối); nhận diện một số nguy cơ không an toàn và cách xử lý phù hợp, tùy theo địa bàn trẻ sinh sống (nông thôn, thành thị, miền núi, vùng giáp biên giới...)

4. NÊN VÀ KHÔNG NÊN

❖ **NÊN** thường xuyên thực hành các tình huống giả định và để trẻ thử đóng vai nhân vật trong đó, để rèn luyện cho trẻ kỹ năng nhận diện và xử lý khi gặp các tình huống mất an toàn, giúp trẻ đỡ bỡ ngỡ hơn khi gặp tình huống tương tự (VD: khi con bị người khác sờ vào bộ phận sinh dục, khi có người lạ cho kẹo, đồ chơi hoặc bất cứ thứ gì và rủ đi cùng, khi bị khi bạn khác rủ rê làm việc không tốt như trêu chọc bạn yếu thế, làm hại đến người khác, dạy trẻ cách thoát khỏi sự kiểm soát của những đối tượng xấu...)

❖ **NÊN** cùng con đọc các loại sách, xem các clip, truyện tranh tìm hiểu về cơ thể, sự khác nhau về hình thể giữa bạn trai và bạn gái, các tình huống liên quan đến kỹ năng bảo vệ cơ thể, giữ an toàn cho con, không đút/nhét dị vật vào vùng kín, nghịch/sờ mó vùng kín của bản thân và của người khác

X KHÔNG NÊN để trẻ ở một mình với người lạ hoặc những người không tin tưởng (kể cả người quen biết)

X KHÔNG bỏ qua bất kỳ điều gì con kể về việc con tiếp xúc với ai, ai đó có những hành vi đụng chạm vào con, con thấy khó chịu/bất thường ở bất kỳ vùng nào trên cơ thể hoặc khó chịu ở trong trạng thái tâm lý. LUÔN

lắng nghe, phản ứng nhẹ nhàng, bình tĩnh trong khi con kể lại sự việc (dù là theo chiều hướng xấu hay tốt). Hỏi han gợi mở để con tin tưởng chia sẻ và hướng dẫn con lựa chọn cách xử lý phù hợp.

X KHÔNG để trẻ xem các bộ phim/các kênh có nội dung không lành mạnh hoặc không phù hợp với lứa tuổi (bằng cách khoá các kênh này hoặc cha mẹ có sự kiểm soát việc xem của trẻ)

X TUYỆT ĐỐI KHÔNG để trẻ nhìn thấy chuyện tế nhị trong sinh hoạt thường ngày ở gia đình (VD: sinh hoạt vợ chồng của bố mẹ và người lớn trong gia đình; không tắm chung với trẻ để trẻ nhìn thấy cơ thể của người lớn; luôn đóng cửa khi đi vệ sinh...)

5. CHA VÀ MẸ CÓ QUAN ĐIỂM THỐNG NHẤT VÀ CÙNG THAM GIA VÀO GIÁO DỤC GIỚI TÍNH CHO TRẺ Ở MỌI TÌNH HUỐNG TRONG CUỘC SỐNG:

Trong một gia đình, cha, mẹ và những người lớn cùng chung sống cần có quan điểm thống nhất và sự đồng thuận trong giáo dục trẻ. Hãy giáo dục giới tính cho trẻ ở mọi lúc, mọi nơi, thông qua các tình huống thực của cuộc sống.

6. BẢN THÂN CHA MẸ TRANG BỊ HIẾU BIẾT VÀ CÓ NHẬN THỨC VỀ VẤN ĐỀ BÌNH ĐẲNG GIỚI

Khi bạn có nhận thức tốt về vấn đề giới tính và giáo dục giới tính, đặc biệt là các vấn đề về bình đẳng giới, bạn sẽ trở thành người có ảnh hưởng tích cực đến con cái của mình và không khó để trở thành những người bố, người mẹ THÀNH CÔNG trong giáo dục giới tính cho trẻ.

TÁC GIẢ:

Viện Khoa học Giáo dục Việt Nam

UNICEF Việt Nam

NGÀY XUẤT BẢN

Tháng 1 năm 2022

NGÔN NGỮ:

Tiếng Việt

VIỆN KHOA HỌC GIÁO DỤC VIỆT NAM

unicef
for every child